

DECIZIA Nr.511 din 4 iulie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.4 lit.i) din Legea nr.160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar

Publicată în Monitorul Oficial nr.788 din 04.10.2017

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.4 lit.i) din Legea nr.160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar, ridicată de Asociația Națională a Distribuitorilor de Produse de Uz Veterinar din România în Dosarul nr.3.754/2/CAF/2015 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, excepție care constituie obiectul Dosarului nr.1.733D/2015 al Curții Constituționale.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 30 mai 2017, în prezența apărătorului ales al autorului excepției și a celui al Colegiului Medicilor Veterinari din România, precum și cu participarea reprezentantului Ministerului Public, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când Curtea, în temeiul prevederilor art.57 și art.58 alin.(3) din Legea nr.47/1992, pentru o mai bună studiere a problemelor ce au format obiectul dezbaterii, a amânat pronunțarea pentru data de 15 iunie 2017. La acea dată, Curtea, constatând că nu sunt prezenți toți judecătorii care au participat la dezbateri, potrivit art.58 alin.(1) teza întâi din Legea nr.47/1992, a amânat pronunțarea pentru 4 iulie 2017, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

3. Prin Încheierea din 12 noiembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr.3.754/2/CAF/2015, **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.4 lit.i) din Legea nr.160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar**, excepție ridicată de Asociația Națională a Distribuitorilor de Produse de Uz Veterinar din România într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii de anulare a Ordinului președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr.31/2015 pentru modificarea și completarea Normei sanitare veterinare privind condițiile de organizare și funcționare a unităților farmaceutice veterinare, precum și procedura de înregistrare sanitară veterinară/autorizare sanitară veterinară a unităților și activităților din domeniul farmaceutic veterinar, aprobată prin Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr.83/2014.

4. În **motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul acesteia susține că textul de lege criticat contravine prevederilor art.45 din Constituție, în măsura în care activitatea de comercializare cu amănuntul și utilizare a produselor biologice, antiparazitare de uz special, precum și a medicamentelor de uz veterinar poate fi desfășurată numai de medici veterinari, iar nu și de către societăți cu obiect de activitate activități veterinare în cadrul cărora își exercită profesia medici veterinari, fără ca acționariatul societății să aparțină exclusiv medicilor veterinari. Persoanelor care dețin astfel de unități le este afectată capacitatea civilă de folosință prin imposibilitatea realizării obiectului de activitate specific. Astfel, se limitează libertatea economică cu efect asupra liberei concurențe, fără a se justifica tratamentul juridic

restrictiv, în condițiile în care libertatea economică presupune și exercitarea activităților într-un mediu concurențial nedistorsionat de bariere legale discriminatorii și practici neloiale. Arată că acest drept fundamental trebuie interpretat în corelație cu art.135 alin.(2) lit.a) din Constituție, potrivit căruia statul trebuie să asigure libertatea comerțului și protecția concurenței loiale. Precizează, totodată, că unii membri ai asociației s-au adresat Consiliului Concurenței cu o sesizare cu privire la efectele ordinului asupra libertății comerțului și a concurenței pe piața produselor farmaceutice veterinare, acesta reținând că cerința prevăzută de art.43 lit.j) din norma sanitară veterinară aprobată prin Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr.83/2014 (în continuare, ANSVSA), care stabilește că, în vederea obținerii autorizației sanitare veterinare de funcționare pentru farmaciile veterinare, este necesară depunerea copiei certificatului de înregistrare în registrul unic al cabinetelor medicale veterinare, este susceptibilă de a restrânge concurența pe piață. Acest demers a fost urmat de recunoașterea de către ANSVSA a caracterului nelegal al art.43 lit.j) din Ordinul președintelui ANSVSA nr.83/2014, în situația existenței unor farmacii veterinare a căror structură nu este formată exclusiv din medici veterinari, aceasta considerând justificată eliminarea condiției cuprinse în articolul menționat, pentru a evita apariția unor situații de restricționare a concurenței pe piața comercializării cu amănuntul a produselor medicinale veterinare prin intermediul farmaciilor veterinare. Susține autorul excepției că, în acest context, ANSVSA s-a angajat să abroge prevederea din actul administrativ atacat în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate și să inițieze un proiect de ordin pentru abrogarea textului menționat. De asemenea arată că, prin restricționarea activității de comercializare a produselor de uz veterinar numai în favoarea persoanelor juridice deținute de medici veterinari, se înlătură dreptul celorlalte persoane de a desfășura o astfel de activitate economică, încălcându-se art.53 din Constituție. Mai susține că se încalcă și dreptul de proprietate privată, fiind evidentă lezarea drepturilor și intereselor patrimoniale ale persoanelor ce dețin farmacii veterinare pe întreg teritoriul României, care activează de zeci de ani în domeniu și care, deși au făcut investiții financiare și umane considerabile, nu își mai pot desfășura activitatea specifică. Precizează, totodată, că, prin impunerea restricției în discuție, o societate deja înființată ajunge să nu mai poată funcționa ca urmare a imposibilității obținerii autorizației de funcționare. Consecința este că restricția blochează exercitarea activității economice pentru care societățile ce dețin farmacii veterinare au fost înființate, iar acționarii sunt constrânși ca, la un moment dat, să înstrăineze participațiile ori să procedeze la lichidarea societății, fiind în mod vădit afectat dreptul de proprietate privată.

5. **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal** nu și-a exprimat opinia cu privire la constituționalitatea textului de lege criticat.

6. Potrivit prevederilor art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

7. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, arătând că textul de lege supus controlului de constituționalitate enumeră într-o manieră exhaustivă domeniile de competență ale profesiei de medic veterinar și nu se poate susține că ar aduce atingere drepturilor și intereselor patrimoniale ale persoanelor care dețin farmacii.

8. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele, concluziile scrise și celelalte documente depuse la dosar, susținerile reprezentanților părților prezente în ședința publică, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

9. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, precum și ale art.1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și 29 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

10. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă prevederile art.4 lit.i) din Legea nr.160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.209 din 24 martie 2014, potrivit căruia „*Profesiunea de medic veterinar are exclusivitate în următoarele domenii de competență: (...) i) comercializarea cu amănuntul și utilizarea produselor biologice, antiparazitare de uz special și medicamentelor de uz veterinar;*”.

11. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, textul de lege criticat contravine dispozițiilor din Constituție cuprinse la art.44 alin.(1), care stabilesc că dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului sunt garantate, iar conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege, art.45, care garantează accesul liber al persoanei la o activitate economică, libera inițiativă și exercitarea acestora în condițiile legii și art.53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. De asemenea susține că sunt încălcate și prevederile art.1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru

apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, privind dreptul de proprietate și ale art.1 din Protocolul nr.12 adițional la aceeași convenție, referitor la interzicerea discriminării. Afirmă că sunt nesocotite prevederile din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene cuprinse la art.10 privind egalitatea în fața legii, art.16 privind libertatea de a desfășura o activitate comercială, art.17 privind dreptul de proprietate, art.21 privind nediscriminarea și art.52 privind restrângerea drepturilor și libertăților, art.6 din Tratatul privind Uniunea Europeană care recunoaște drepturile din Carta drepturilor fundamentale, art.106 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene referitoare la întreprinderile publice și întreprinderile cărora statele membre le acordă drepturi speciale sau exclusive, prevederile din Directiva 123/2006 a Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene cuprinse la art.15 alin.(3) privind îndeplinirea condițiilor pentru cerințele nediscriminatorii și la art.25 privind obligația statelor de a nu adopta cerințe care să limiteze desfășurarea activităților multidisciplinare, precum și prevederile din Directiva 82/2001 cuprinse la art.67 privind dreptul de achiziție și deținere a produselor medicale veterinare recunoscut în favoarea publicului și la art.69 privind dreptul de achiziție, deținere, administrare a produselor medicale veterinare care au proprietăți anabolice, antiinfecțioase, antiparazitare, antiinflamatorii, hormonale sau psihotrope recunoscut în favoarea deținătorilor și proprietarilor de animale.

12. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că, în esență, autorul excepției, Asociația Națională a Distribuitorilor de Produse de Uz Veterinar din România susține că art.4 lit.i) din Legea nr.160/1998, care prevede că profesiunea de medic veterinar are exclusivitate în domeniul comercializării cu amănuntul și al utilizării produselor biologice, antiparazitare de uz special și medicamentelor de uz veterinar, este neconstituțional, întrucât limitează libertatea economică și libera concurență și, în același timp, lezează drepturile și interesele patrimoniale ale persoanelor ce dețin deja farmacii veterinare.

13. Față de aceste critici, Curtea reține că nici dreptul de proprietate privată, nici libertatea economică nu sunt drepturi absolute, ci pot fi limitate, prin impunerea de către legiuitor a anumitor condiții de formă și de fond pentru exercitarea acestora, concluzie ce rezultă din dispozițiile constituționale care garantează aceste drepturi.

Asfel, potrivit art.44 alin.(1) din Legea fundamentală, conținutul și limitele dreptului de proprietate privată „sunt stabilite de lege”, iar art.45 statuează că accesul liber al persoanei la o activitate economică, precum și libera inițiativă și exercitarea acestora se desfășoară „în condițiile legii”.

14. Exclusivitatea conferită medicilor veterinari de art.4 lit.i) din Legea nr.160/1998, cu eliminarea implicită a posibilității oricărei persoane care nu are calitatea de medic veterinar de a comercializa tipurile de produse enumerate de textul de lege criticat, este o expresie a prevederilor art.35 alin.(1) și (2) din Constituție, potrivit cărora statul recunoaște dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic și, în acest scop, trebuie să asigure cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept. Animalele pot fi privite ca o parte constitutivă a unui mediu înconjurător durabil și echilibrat ecologic, protecția acestora fiind încorporată în cadrul mai larg al asigurării condițiilor pentru menținerea unei naturi sănătoase, de care să beneficieze atât generațiile prezente, cât și cele viitoare.

15. Totodată, mediul înconjurător de calitate implică și o faună sănătoasă, problemele animalelor putând afecta, în același timp, sănătatea și siguranța oamenilor. Grija pentru sănătatea animalelor apare, așadar, ca o reflexie a dreptului oamenilor la ocrotirea sănătății, garantat la nivel constituțional prin prevederile art.34, care instituie în sarcina statului obligația de a lua măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice. Tratarea necorespunzătoare a unor boli ale animalelor transmisibile oamenilor sau potențialele probleme de sănătate ale populației pe care consumul de produse provenind din animale bolnave ori cărora li s-au administrat în mod irațional anumite medicamente sunt doar câteva dintre riscurile pe care comercializarea cu amănuntul doar de către medicii veterinari a produselor menționate în textul de lege criticat le poate evita.

16. Activitățile pe care legiuitorul le dă în competența exclusivă a medicilor veterinari prezintă o importanță deosebită, având un impact direct asupra sănătății animalelor și indirect asupra celei a oamenilor. În considerarea acestor valori ce se urmărește a fi protejate, desfășurarea activităților date de lege în competența medicilor veterinari — inclusiv cea asupra căreia poartă critica de neconstituționalitate în cauza de față — necesită o pregătire teoretică și practică specială, pe care doar persoanele care au obținut diplomă de medic veterinar eliberată de o instituție de învățământ superior o pot dovedi. Absolvirea studiilor academice de medicină veterinară (învățământ universitar desfășurat pe parcursul a 6 ani) reprezintă o garanție pentru dobândirea cunoștințelor de specialitate care conturează un profesionist autentic, apt să acționeze cu responsabilitate și competență pentru prevenirea, combaterea și vindecarea bolilor animalelor. Stabilindu-se prin lege exclusivitatea medicului veterinar în domeniul comercializării și utilizării produselor biologice, antiparazitare de uz special și medicamentelor de uz veterinar, se conferă profesionalism actului medical-veterinar și se evită riscul ca o persoană lipsită de pregătire de specialitate să exercite competențe proprii unei profesii strict specializate, cu consecința periculoasă a posibilei comiteri a unor greșeli care să afecteze negativ

sănătatea animalelor și, consecutiv, pe cea a oamenilor.

17. Exclusivitatea stipulată prin textul de lege criticat este justificată cu atât mai mult cu cât în domeniul veterinar nu există profesia de farmacist veterinar, calificat prin studii superioare de specialitate, așa cum există în domeniul farmaciei umane. O altă formă de specializare în domeniul veterinar, în afară de Facultatea de Medicină Veterinară, o reprezintă colegiile postliceale cu învățământ de scurtă durată (3 ani), dar absolvenții acestora obțin diplomă de asistent veterinar sau tehnician veterinar.

18. Prin urmare, doar medicul veterinar deține competențele necesare pentru desfășurarea activităților specifice prin care se asigură sănătatea și bunăstarea animalelor, și, implicit, calitatea mediului înconjurător, de care beneficiază deopotrivă oamenii și animalele. Așa cum se statuează în art.1 alin.(3) din Legea nr.160/1998, *„Medicina veterinară este o știință medicală care asigură confortul și protecția animalelor și contribuie la menținerea sănătății publice și la protecția mediului”*. Totodată, art.3 alin.(1) din Legea nr.160/1998 prevede că *„Profesiunea de medic veterinar are ca obiective apărarea sănătății animalelor, sănătății publice, protecția consumatorului și a mediului înconjurător, în scopul ameliorării efectivelor de animale, al asigurării securității alimentare a populației, al facilitării relațiilor comerciale și al păstrării echilibrului ecologic”*.

19. În consecință, ținând seama de cele mai sus arătate, Curtea apreciază că este justificat ca medicul veterinar să fie cel care să comercializeze produsele biologice, antiparazitare de uz special și medicamentele de uz veterinar conștientizând responsabilitatea exercițiului actului medical specific, cunoscând necesitatea respectării anumitor scheme de tratament și importanța aprecierii corecte cu privire la compatibilitatea substanțelor active existente în anumite medicamente în cazul asocierilor de tratamente și având permanent în vedere prevenirea riscului accidentelor medicamentoase, în scopul asigurării deopotrivă a sănătății animalelor și a sănătății oamenilor.

20. Din această perspectivă, prevederile art.4 lit.i) din Legea nr.160/1998, care formează obiectul prezentei excepții, nu contravin dispozițiilor art.45 din Constituție, care garantează accesul liber al persoanei la o activitate economică, precum și libera inițiativă, dar care, în același timp, condiționează exercitarea acestora de respectarea exigențelor stabilite prin lege. Or, în acest caz, ținând cont de importanța domeniului vizat, legiuitorul a înțeles să permită doar medicilor veterinari să desfășoare activitățile enumerate în textul de lege criticat, măsura fiind de natură să asigure un just echilibru între cerințele de interes general referitoare la sănătatea publică și limitarea instituită prin prevederile de lege supuse controlului de constituționalitate și întrunind, totodată, și exigențele referitoare la caracterul adecvat și necesar, așa cum rezultă din cele mai sus prezentate.

21. Totodată, prevederile de lege supuse controlului nu sunt de natură ca, prin ele însele, să nesocotească nici dreptul de proprietate privată. Dacă, în speță, din modul de transpunere la nivelul legislației secundare a dispozițiilor legislației primare rezultă atingeri aduse acestui drept fundamental, nu poate fi pusă în discuție constituționalitatea textului din lege supus controlului, deficitare sau defectuoase sub acest aspect fiind, eventual, reglementările subsecvente emise în baza acestuia.

22. Curtea observă că autorul excepției critică textul supus controlului de constituționalitate în special prin prisma modului de organizare a unităților prin intermediul cărora se realizează comercializarea cu amănuntul a produselor biologice, antiparazitare de uz special și a medicamentelor de uz veterinar.

23. Astfel, autorul excepției susține că prevederile art.4 lit.i) din Legea nr.160/1998 contravin prevederilor art.44 și 45 din Constituție în măsura în care activitatea de comercializare cu amănuntul a produselor menționate poate fi desfășurată numai de medici veterinari, iar nu și de către societăți cu obiect de activitate activități veterinare în cadrul cărora să își exercite profesia medici veterinari, fără ca acționariatul societății să aparțină exclusiv medicilor veterinari.

24. Sub acest aspect, Curtea reține că litigiul de contencios administrativ în cursul soluționării căruia a fost ridicată prezenta excepție de neconstituționalitate vizează anularea Ordinului președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr.31/2015 pentru modificarea și completarea Normei sanitare veterinare privind condițiile de organizare și funcționare a unităților farmaceutice veterinare, precum și procedura de înregistrare sanitară veterinară/ autorizare sanitară veterinară a unităților și activităților din domeniul farmaceutic veterinar, aprobată prin Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr.83/2014, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.235 din 7 aprilie 2015. Prin acest ordin au fost abrogate prevederile art.43 lit.j) din Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr.83/2014, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.541 și 541 bis din 22 iulie 2014, potrivit cărora, în vederea obținerii autorizației sanitare veterinare de funcționare pentru farmaciile veterinare, reprezentantul legal al unității trebuie să depună la autoritatea sanitară veterinară și pentru siguranța alimentelor competentă un dosar care să conțină, printre alte documente, copia certificatului de înregistrare în registrul unic al cabinetelor medicale veterinare cu sau fără personalitate juridică.

25. Situația litigioasă a fost generată de faptul că, în art.1 lit. m) din Statutul medicului veterinar,

adoptat prin Hotărârea Congresului Național al Medicilor Veterinari nr.3/2013, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.676 din 16 septembrie 2014, se precizează în mod expres faptul că în Registrul unic al cabinetelor medicale veterinare cu sau fără personalitate juridică, gestionat de Biroul executiv al Consiliului național al Colegiului Medicilor Veterinari, sunt înregistrate toate unitățile medicale veterinare de asistență, cu sau fără personalitate juridică, cu drept de funcționare în România, precum și farmaciile veterinare și punctele farmaceutice veterinare, „dacă acționariatul este format exclusiv din medici veterinari sau este constituit altfel, ca urmare a modificărilor legislative ulterioare”.

26. Curtea mai observă că textul de lege criticat în cauza de față are aceeași redactare din anul 1998, de la momentul intrării în vigoare a Legii nr.160/1998 acesta nesuferind nicio modificare până în prezent. În schimb, pe parcursul anilor, au fost elaborate norme cu forță juridică inferioară, care au reglementat înființarea și autorizarea funcționării farmaciilor veterinare. Astfel, au fost emise succesiv de către președintele Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor o serie de ordine pentru aprobarea și apoi pentru modificarea și completarea Normei sanitare veterinare privind condițiile de organizare și funcționare a unităților farmaceutice veterinare, precum și procedura de înregistrare sanitară veterinară/autorizare sanitară veterinară a unităților și activităților din domeniul farmaceutic veterinar (Ordinul nr.185/2006, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.713 din 21 august 2006, Ordinul nr.16/2008, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.176 din 7 martie 2008, Ordinul nr. 4/2012, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.77 din 31 ianuarie 2012, Ordinul nr.83/2014, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.541 și 541 bis din 22 iulie 2014). În cuprinsul acestora, printre condițiile pentru înființarea și funcționarea legală a farmaciilor veterinare, a fost menționată și cerința care a generat procesul în cursul judecării căruia a fost ridicată excepția de față, referitoare la necesitatea obținerii certificatului de înregistrare a farmaciei veterinare în registrul unic al cabinetelor veterinare, lucru care, în prezent, este posibil doar dacă acționariatul acesteia este format exclusiv din medici veterinari, după cum prevede art.1 lit.m) din Statutul medicului veterinar, mai sus citat.

27. Curtea reține că formele de exercitare a profesiei de medic veterinar sunt reglementate în art.28 din Legea nr. 160/1998. Potrivit acestor prevederi legale, medicii veterinari de liberă practică își pot desfășura activitatea fie în cabinete medicale veterinare, fie în societăți reglementate de Legea societăților nr.31/1990, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1.066 din 17 noiembrie 2004, al căror obiect principal de activitate îl reprezintă activitățile veterinare. Totodată, prin art.31 din Legea nr.160/1998 se stabilește că unitățile medical-veterinare cu personalitate juridică ce se înființează potrivit Legii nr.31/1990 vor putea funcționa dacă au ca obiect de activitate principal activitățile veterinare și dacă sunt înregistrate în Registrul unic al cabinetelor medical-veterinare. Așadar, cerința înregistrării în Registrul unic al cabinetelor medicale veterinare este stipulată chiar prin Legea nr.160/1998.

28. Curtea constată că, din perspectiva învederată în motivarea criticii de neconstituționalitate, a încălcării libertății economice și a dreptului de proprietate, autorul excepției pune problema modului de înființare, organizare și funcționare a farmaciilor veterinare. Așadar, constituționalitatea textului de lege criticat, prin raportare la art.44 și 45 din Legea fundamentală, se cere a fi analizată prin prisma necesității obținerii, în vederea autorizării farmaciilor veterinare, a certificatului de înregistrare în registrul unic al cabinetelor veterinare, ceea ce ar impune, de fapt, examinarea modului în care este alcătuit acționariatul unităților farmaceutice veterinare organizate potrivit Legii nr.31/1990 și clarificarea aspectului dacă acesta trebuie să aparțină în totalitate medicilor veterinari sau poate fi partajat, în proporții variabile, cu persoane care nu au calitatea de medic veterinar. Această abordare denotă însă faptul că autorul excepției, pornind de la dispozițiile art.4 lit.i) din Legea nr.160/1998 translatează, în realitate, critica de neconstituționalitate asupra art.28 coroborat cu art.31 din Legea nr.160/1998. Or, aceste din urmă prevederi de lege nu formează obiectul excepției de neconstituționalitate în cauza de față, astfel cum rezultă din încheierea de sesizare a Curții Constituționale.

29. Din perspectiva verificării constituționalității prevederilor art.4 lit.i) din Legea nr.160/1998 nu prezintă interes dacă pentru autorizarea farmaciilor veterinare este necesar certificatul de înregistrare în Registrul unic al cabinetelor veterinare și nici dacă, în același scop, acționariatul acestora trebuie să aparțină în totalitate medicilor veterinari sau poate fi partajat, în proporții variabile, cu persoane care nu au calitatea de medic veterinar, acestea fiind aspecte a căror legalitate instanțele judecătorești vor trebui să le aprecieze în funcție de circumstanțele specifice cauzei, în considerarea dispozițiilor art.31 din Legea nr.160/1998, care impun obținerea acestuia în vederea autorizării funcționării unităților medical-veterinare cu personalitate juridică, ce se înființează potrivit Legii nr.31/1990. Așadar, problema constituționalității art.4 lit.i) din Legea nr.160/1998 prin raportare la art.44 și 45 din Legea fundamentală nu poate fi analizată prin prisma necesității obținerii, în vederea autorizării farmaciilor veterinare, a certificatului de înregistrare în registrul unic al cabinetelor veterinare.

30. Cu alte cuvinte, modul în care autoritățile administrative cu atribuții în domeniul reglementării activităților specifice medicinii veterinare înțeleg să transpună în legislația secundară exigențele legislației primare poate fi verificat și, eventual, sancționat pe calea contenciosului administrativ, în

condițiile în care, așa cum s-a arătat mai sus, prevederile art.4 lit.i) din Legea nr.160/1998 nu fac referire la această problematică, limitându-se la a statua exclusivitatea medicilor veterinar în ce privește comercializarea și utilizarea produselor biologice, antiparazitare de uz special și medicamentelor de uz veterinar, dar fără să antameze modul de organizare a unităților prin care această activitate se desfășoară.

31. Importanță prezintă exclusivitatea medicului veterinar în ce privește comercializarea și utilizarea produselor biologice, antiparazitare de uz special și medicamentelor de uz veterinar, care, așa cum s-a arătat mai sus, își găsește o justificare rezonabilă prin prisma prevederilor constituționale ale art.34 și 35 din Constituție care consacră dreptul la ocrotirea sănătății, respectiv dreptul la un mediu sănătos.

32. Față de toate aceste considerații, Curtea constată că prevederile art.4 lit.i) din Legea nr.160/1998 nu contravin dispozițiilor art.44 și 45 din Constituție, întrucât consacrarea legală a exclusivității medicilor veterinar în ce privește comercializarea cu amănuntul și utilizarea produselor biologice, antiparazitare de uz special și a medicamentelor de uz veterinar se justifică din perspectiva importanței valorilor apărute prin intermediul acestei prevederi și a gravității consecințelor ce pot apărea în cazul unei soluții legislative diferite.

33. În fine, Curtea reține că, odată cu sesizarea sa cu soluționarea prezentei excepții de neconstituționalitate, instanța a procedat și la sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene spre a se pronunța, cu titlu preliminar, și a lămuri dacă dreptul Uniunii Europene se opune unei reglementări naționale prin care se instituie în beneficiul medicului veterinar o exclusivitate de comercializare cu amănuntul și utilizare a produselor biologice, antiparazitare de uz special și a medicamentelor de uz veterinar, iar în măsura în care constată că o asemenea exclusivitate este în concordanță cu dreptul Uniunii Europene, dacă dreptul Uniunii Europene se opune ca o asemenea exclusivitate să privească inclusiv unitățile prin care intervine respectiva comercializare, în sensul ca acestea să fie deținute în procent majoritar sau exclusiv de medic veterinar/medici veterinar. Cauza se află în curs de soluționare.

34. Având în vedere această împrejurare, Curtea Constituțională apreciază că, în ceea ce privește invocarea, în motivarea excepției, a anumitor prevederi de drept al Uniunii Europene, în condițiile în care instanța investită cu soluționarea fondului litigiului a sesizat Curtea de Justiție a Uniunii Europene în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare referitoare chiar la concordanța dintre prevederea din Legea nr.160/1998 criticată în cauza de față și norme de drept european, Curtea Constituțională trebuie să își limiteze controlul exclusiv la conformitatea textului de lege ce formează obiectul excepției de neconstituționalitate cu dispozițiile din Constituția României prin raportare la care a fost formulată critica, respectând, astfel, competența exclusivă în materie a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

35. De altfel, în ceea ce privește invocarea legislației Uniunii Europene, prin prisma art.148 alin.(2) și (4) din Constituție, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a arătat, într-o primă fază, că nu este de competența sa să analizeze conformitatea unei dispoziții de drept național cu textul Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene, această competență aparținând instanței de judecată, care, pentru a ajunge la o concluzie corectă și legală, din oficiu sau la cererea părții, poate formula o întrebare preliminară, în sensul art.267 din Tratat, la Curtea de Justiție a Uniunii Europene, situație care se și regăsește, în concret, în cauza de față. Curtea a precizat că sarcina aplicării cu prioritate a reglementărilor dreptului european obligatorii în raport cu prevederile legislației naționale revine instanței de judecată, fiind o chestiune de aplicare a legii, și nu de constituționalitate (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.1.249 din 7 octombrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.764 din 16 noiembrie 2010, sau Decizia nr.750 din 4 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.18 din 11 ianuarie 2016).

36. Ulterior, Curtea a mai observat că folosirea unei norme de drept al Uniunii Europene în cadrul controlului de constituționalitate ca normă interpusă celei de referință implică, în temeiul art.148 alin.(2) și (4) din Constituție, o condiționalitate cumulativă: pe de o parte, această normă să fie suficient de clară, precisă și neechivocă prin ea însăși sau înțelesul acesteia să fi fost stabilit în mod clar, precis și neechivoc de Curtea de Justiție a Uniunii Europene și, pe de altă parte, norma trebuie să se circumscrie unui anumit nivel de relevanță constituțională, astfel încât conținutul său normativ să susțină posibila încălcare de către legea națională a Constituției — unica normă directă de referință în cadrul controlului de constituționalitate. Într-o atare ipoteză, demersul Curții Constituționale este distinct de simpla aplicare și interpretare a legii, competență ce aparține instanțelor judecătorești și autorităților administrative, sau de eventualele chestiuni ce țin de politica legislativă promovată de Parlament ori Guvern, după caz (a se vedea Decizia nr.668 din 18 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.487 din 8 iulie 2011).

37. Așadar, este competența exclusivă a Curții de Justiție a Uniunii Europene de a stabili interpretarea actelor Uniunii Europene, Curtea Constituțională neputându-le atribui o interpretare proprie pentru a clarifica și stabili conținutul acestora (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.383 din 23 martie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.281 din 21 aprilie 2011). Astfel, prin prisma dublei condiționalități mai sus menționate, Curtea constată neîndeplinirea în cauza de față a

celelalte — adică înțelesul normei de drept al Uniunii Europene să fi fost stabilit în mod clar, precis și neechivoc de Curtea de Justiție a Uniunii Europene —, motiv pentru care nu poate analiza dacă clauza de conformare cuprinsă în art.148 din Constituție a fost sau nu respectată (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.64 din 24 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.286 din 28 aprilie 2015). În consecință, revine instanței de judecată să stabilească, în funcție de hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene, modul de aplicare a legislației naționale în raport cu cea a Uniunii Europene.

38. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art.11 alin.(1) lit.A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Asociația Națională a Distribuitorilor de Produse de Uz Veterinar din România în Dosarul nr.3.754/2/CAF/2015 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art.4 lit.i) din Legea nr.160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 4 iulie 2017.